

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre ..... 16 h.
Folyóévre ..... 4 h.
Helyben házhoz hordva.
Egy évre ..... 20 h.
Folyóévre ..... 5 h.
Postán szállítva
Egy évre ..... 24 h.
Folyóévre ..... 6 h.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Gnncp után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

LXII. évfolyam 262. szám. Nagyvárad Csütörtök, 1916 november 16.

1800 újabb fogoly Oláhországban.

Keleti harctér. Budapest, nov. 15. (Hivatalos.) *Károly főherceg lovassági tábornok hadsereg harcvonala.* Észak Oláhországban sikeresen folytattuk a harcot. A románok 23 tisztet, 1800 főnyi légénységet és 4 ágyut vesztek. A keleti határterületen és a hóborította Erdős-Kárpátokban nincs különösebb esemény.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonala. A császári és királyi hadseregnél különös esemény nem volt.

Sikerünk Görz vidékén.

Olasz harctér. Budapest, nov. 15. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. Görztől keletre csapataink elfoglaltak egy olasz árkot és 5 tiszte, 475 főnyi légénységet elfogtak és 7 gépfegyvert zsákmányoltak.

Délkeleti harctér. Budapest, november 15. (Hivatalos.) Nincs esemény. *Höfer.*

Repülőink bombázták az olasz állásokat.

Folyó hó 14-én a kora reggeli órákban egyik tengeri repülőgépről ajunk igen sikerült támadást intézett a ronchii, vermeglianoi és doberdói ellenséges állások ellen.

Egy ellenséges szárazföldi repülőgépet, amely megtámadta repülőrajunkat, elűztünk.

A tengerészeti vezérkar főnöke. (Min. eln. sajtóosztály.)

A 16—18 évesek sorozása Oláhországban.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Királyi rendelet alapján most kezdik meg Romániában a 16—18 évesek sorozását. Ennek következtében a felsőkereskedelmi iskolákat és az egyetemet, az idén már meg sem nyitják. Azon ifjakat, akik katonai szolgálatra alkalmatlanok, a Vörös-Kereszt és a munkáló szállítás szolgálatába állítják be. Valamennyi iskolát, internátust fiúnevelő intézetet a háború alatt kórházzá alakítják át.

Amerika hadiszerszállítmánya.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) Párisból a Gaulois je-
lenti: Amerika eddig 8 milliárd értékű hadiszert szállított az antantnak.

Megkezdődött a nagy téli kötöttáru vásár a „Hófehérke” harisnya áruházban Nagyvárad.
SZENT LÁSZLÓ-TÉR, SAS-PALOTA, DROGERIA MELLETT.

Nagy ocassió 14 napig! Női harisnya, pamut, gyapju, cérna és muselin párja K 1.70, 1.96, 2.80, 3.50, 4.50, 6.—, 7.—. Szigoruan szolid szabott árak!
Férfi harisnya, pamut, gyapju és cérna párja . . K -96, 1.30, 1.70, 2.50, 3.—, 4.—, 5.—.
Gyermek patent harisnya, fekete és barna párja . K -90, 1.10, 1.30, 1.50, 1.70, 1.90, 2.10.
Női, férfi és gyermek keztü kötött és trico párja K 1.—, 1.50, 1.80, 2.—, 3.—, 4.—, 5.—.

:: Gazdag választék, rendkívül előnyárak tricoárak, sweatterek női, férfi kötött kabátokban és mindennemű kötött árukban ::

Beaucourt falu elfoglalása.

Berlin, november 15. A nagyőhadvezet-
lős jelentik:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy harcvonala. A Sommetól északra a csata tovább tart. A reggeltől éjjelig tartó viaskodás november 15-ét is a nagy harci napok közé sorozza.

Az angolok abban a reményben, hogy kezdetben elért sikereiket kihasználhatják, újból nagy tömegekkel támadtak az Ancrétól északra és szután több ízben Le Sars és Bedecourt között. Bár sikerült Beaucourt falut elfoglalniok, a széles támadási arcvonal minden más pontján nagy veszteségükkel tört meg a támadás ereje állásaink előtt.

Az ellenség rohamainak elhárításánál különösen kitűnt a magdeburgi 66. számú gyalogezred és a badeni 169. számú gyalogezred, valamint a 4. testőr gyaloghadosztály ezredei.

A franciák nagy erők herobavetésével a St. Pierre Waast erdő elfoglalására törekedtek. Támadásaik teljes kudarcra és véres vereséggel végződtek.

Kedvező hegyi harcok az oláhok ellen.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. A Narsjovka keleti partján Föl-Grasnojiesietől nyugatra rövid idővel ezelőtt elfoglalt állások ellen bőséges orosz támadások történtek, amelyeket mind visszavertünk, egy helyen ellentámadással.

Károly főherceg lovassági tábornok hadcsoprtja. Erdély keleti arcvonalon csak csekély harci tevékenység folyt.

Reánk nézve eredményes erdei és hegyi harcokban, amelyek az Oláhországba ve-

zető utak mentén folytak, a románok tegnap foglyokban 23 tisztet és 1800 főnyi legénységet, 4 ágyut és több gépfegyvert vesztek.

Bukarest várát bombáztuk.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadseregportja. A helyzet nem változott. Bukarest várát repülőink bombázták.

Monasztirnál helyt állnak a bolgárok,

Macedóniai front.

A monaszteri sikágon intézett heves francia támadásokkal szemben a bolgár csapatok, köztük Ó felségének a császárnak Balkanszki ezred rendületlenül helyt állottak.

A Cserna hajlásban sikerült az ellenségnek néhány magaslatot elfoglalnia. Aból a célból, hogy a völgyben fekvő állások ellen az oldaltámadást kikerüljék, védővonalunkat visszahelyeztük.

Ludendorff, első főszállásmester.

Dr Molnár Imre a hegyiválasztmányban.

Dr Molnár Imre nyug. jogtanár tudvalevőleg egy a törvényhatósági bizottsági tagságról, mint a többi szakbizottságban viselt tagságairól lemondott, ezt még a nagyváradi hegyközség elnökségétől is visszavonult, egyedül a hegyiválasztmányban tartotta meg tagságát.

Évtizedek óta először láttuk a köztiszteltben álló kiváló férfiut a hegyiválasztmány ülésén, mint egyszerű közembert.

A hegyiválasztmány tagjai ezt az alkalmat is megragadták, hogy volt vezérük személye iránt kifejezzék szeretetüket és ragaszkodásukat.

Az ülésen Székely Sándor h. elnök meleg szavakkal üdvözölte dr. Molnár Imrét, a hegyközség volt elnökét abból az alkalomból, hogy a választmányi ülésen az elnöki tisztségről való lemondása óta, mint választmányi tag, először megjelent. Kérte őt az egész választmány nevében, hogy soha meg nem becsülhető munkásságával a választmányt, valamint a hegyközséget közhasznú működésében támogatni sziveskedjék.

Dr Molnár Imre meghatottan mondott köszönetet a nem várt üdvözlésért. Ismétli, amit az elnöki tisztről való leköszönésekor mondott, hogy az nem jelentette egyszerűen a közügyektől való teljes visszavonulását, mert valahányszor egy a hegyközségnek, mint a hazának érdeke szükségessé fogja tenni és kívánni fogja a közreműködését, munkásságával mindannyiszor szom-

póba és akcióba fog lépni. Ha nem ezt tenné, megtagadná multját!

Azt hisszük, hogy dr. Molnár Imre mint közember is vezére, élhető lelke lesz a hegyközségnek.

Ki okozta a háborút?

Teleki Sándorné grófné, szabadkőműves nővér új megfejtését találta ki a háboru okának. Az egész világ utálja a háborút, tehetetlenségünkben nem tehetünk egyebet, mint kereszük, hogy ki is volt az a bitang, aki ebbe a pokolba beletaszított minket. Az egyik Angliát okozza, a másik Oroszországot, a harmadik Szerbiában keresi a gyújtót. Teleki Sándorné grófné azonban kitalálta, s a Világban közzétette, hogy a háborunak egyenesen a háborura izgató vallásosság az oka, s egyenesen Loyolai szent Ignácot nevezi ki a „háboru lelké” nek. Ezt a háboru lelket Jászi Oszkár testvér aggodalom nélkül a háboru szellemben keresi.

Egy kis gondolkozással végére láthatunk az okoskodásnak.

A háboru megara emelte az Istenhívés szellemét, a bizalmat, a templom szeretetét és az imádságot. Ezek ellen tehát muszáj valamit tenni, ugye? Mert mi lesz a világból, ha az emberek vissza akarnának fordulni arról az utról, amelyen olyan gyönyörűen elrugták magukat az Uristentől. Az is igaz, hogy a papság ebben a háboruban a ereje és tudása szerint igyekezett megfelelni a rejtje háramló kötelezettségeknek és irások vigasztalások, buzdítások, a fájdalom könyveinek törülgetése, a lelkierő fentartása, mindez buzgó munkásokat talált a papságban.

Szabadkőművesek az ő istentagadásukkal és istengyalázásukkal úgy magukra maradtak, mint a medárijesztő a hóban. Kit vádoljanak hát? Élőt bajos, mert kéznél a cáfolat. Előrántják hát Loyolai szent Ignácot. Annak elég széles a háta és már szerencsésen meg is halt több száz évvel ezelőtt. A fő az, hogy az emberek valahogyan zavarba jöjjenek. Persze azok az emberek, akiknek nincs kritikájuk s megesszik az ilyen bolondgombát is.

A vallásosság izgatott a háborura? Ejnye, ejnye, a nővér egészen új megfejtést adott. Csak ki kell mondani s mindjárt kiderül, hogy a méltóságos asszony ellovalta magát. Hogy ilyen legyen egy magánasszony logikája, annak reformátusnak és szabadkőművesnek kell lenni, aki a törvényi méltóságostályt furesán képviseli a szabadkőművesek közt.

Talán meg lehetne fordítani a vádat. Azt hisszük, hogy kellő bizonyítékaink vannak arra, hogy éppen szabadkőművesek keze van benne a háboru szításában. Kétségtelen ez az olasz szabadkőművesekről. Eppen ez volt az ok arra, hogy a magyar szabadkőművesek állítólag megszüntették az összeköttetést olasz testvéreikkel.

A méltóságos asszony — hogy találó kifejezéssel éljünk — a „Világ”-ba beszélt

Miért voltak büzősek az utcák?

A „Tiszántúl” tette először szóvá a nyilvánosság előtt azt a városszerte érezhető büzt, amely a Szent László-téren és a városház körül különösen kellemetlen volt a járókelő közönségre. Felszólalásunk után ez az állapot egyszerre megszűnt, alább érthető okokból, amit mi a mérnöki hivatal közbe lépésének tulajdonítottunk s ezt meg is irtuk.

E közérdekből felvetett kérdésben a város főmérnöke egy hosszabb közleményt írt egyik helybeli lapba, ahol megmagyarázta, hogy a feltűnően érezhető illat a csatorna-elzárók helytelen működésének következménye s ezt normális időben a csatornák rendszeres vízzel való öblítésével ellensúlyozták, amit a háboru helyzetben tenni nem lehet. Ezért ajánlotta, hogy a környékbeli házak lakói 5—6 liter vizet öntsenek a vízelvezetőbe s ezzel pótolják a csatornák öblítését. E tanácsot bizonyára meg is fogadták a környéken lakók, hiszen szakembertől eredt, öntözték is a vízelvezetőket, de hiába.

A tanács erre megbizta a főmérnököt, állapítsa meg, mi az oka a csatornák büző voltának.

A tanács megbizásából a főmérnök konstatació, hogy a Nagypiac mögött levő egyik nagyobb gyártelepről oly magas hőfoku víz kerül a városi csatornába, ami még akkor is, a midőn a Szent László-téren ér, hogy a Kossuth utca át az Ósínél levő derítő telepre jusson még mindig 60—70 fok meleg. A meleg víz szaga az alacsony légnyomás következtében a csatornák szájából kiárad. A főmérnök szerint a bajon csak úgy lehet segíteni, ha a gyártelep vizét nem vezetik a városi csatornába, hanem külön csatornán keresztül a Körösbe engedik.

A vélemény következtében a tanács bizottságot küldött ki. A bizottság, amelynek tagjai dr. Mayer László főorvos, Gerő Ármán főkapitány és dr. Szaberényi Pál városi vegyész voltak, mindenben megerősítették a véleményt és szükségesnek tartják, hogy az új, Körösbevezető csatorna kiépíttessék.

Ebből látható, hogy a Tiszántúl fel szólalása nem volt hiabavaló s a hatóságoknak rose szabad könyvedén keresztül siklani a közönség panasza, hanem utána kell nézni a bajok valódi okának. Bár saját maga is megérezhette volna a saját nagy feljajdulása nélkül is, hogy valami büzlik a városház körül.

Megnyílt az orosz дума.

Budapest, nov. 15. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik:

A dumát ünnepélyes Te Deum után a kabinet tagjainak jelenlétében megnyitották.

EMIR arcmosó

a legtökéletesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás (mitesseres) arcra! Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR”-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetetlen finomságu harmattal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt** gyógyszerárúháza Szent László-tér. Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóczi” gyógyárában, Csillag gyógyszertár Szaosvay-utca, a Vadász drogériában és Farkas István Apolló drogáriájában.

A cár proklamációja a lengyel kérdésben.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) A pétervári távirati ügynökség jelenti: A cár a lengyel kérdésben kiadandó proklamáció felől tanácskozott Stürmer miniszterelnökkel.

Pétervárról jelentik: Miljukov a kadétpárt elnöke kifejti a Rjescben, hogy a lengyel kérdést csak az oldhatja meg, akinek kezében van Lengyelország. A központiak csak úgy alakíthatták meg a lengyel királyságot, hogy biztosak voltak affelől, hogy *blamázs nem éri őket* és az oroszok nem veszik vissza tőlük az elvesztett lengyel részeket. Ha Oroszország változtatni akar a békekötés előtt ezen az állapoton, ezt **semmiféle proklamációval nem viheti keresztül**. Minden kimondott szó, vagy leírt betű szentelt víz a tett ereje nélkül. Egyetlen orvossága volna: visszafoglalni Lengyelországot. A dumának lesz feladata meg tudni, hogy számíthatunk-e erre, azaz számíthatunk-e Lengyelországra.

Pétervári hazudozások a lengyel kérdésben

Budapest, nov. 15. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Pétervárott közös tanácskozást tartottak a дума lengyel tagjai és a birodalmi tanács lengyel csoportja. A ruszofil lengyelek arra a következtetésre jutottak, hogy Lengyelország elveszett, ha csak a szövetségesek a

maguk részéről is nem bocsátanak ki manifesztumot.

A szövetséges nagykövetek is órákhosszat tartó tanácsozást folytattak Pétervárott Stürmerrel, melyen a lengyel ügyet megvitatták, azonban semmiféle pozitív határozatot nem hoztak.

A Deutschland arcfestéket és drágakövet is vitt Amerikába.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból táviratozzák: Bridgsporiból jelentik: Connecticut állam vámigazgatósága közli: Amaz árunak vámértéke, amelyet a Deutschland Amerikába hozott, körülbelül 10 millió dollár, vagyis a hetven millió korona értékű rakomány között szerepel egymillió dollár értékű arcfesték készítésére szolgáló vagyiszer, ezenkívül csekélyebb értékű drágakövet is vitt Amerikába.

Wilson újabb békeakciója?

Nemzetközi tanácskozást akar egybehívni.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) Az Evening Post lehetségesnek tartja, hogy Wilson már a folyamatban megindítja a békemozgalmat. Wilson a legelső alkalmat felhasználja és felajánlja szolgálatait, hogy rövidebbé tegye a háborút. A hadviselőket fel fogja szólítani, küldjék el követeiket egy tanácskozásra, amelyen megállapítanak, hogy mik a

béke minimális feltételei. Abban biznak, hogy ha minden hadviselő elküldi megbízottait, lehetetlen hogy meg ne állapodjanak olyan fegyverszünetben, amelyet később becsületes békefeltételek megállapítása követhet. Ezen nemzetközi tanácskozást Wilson már legközelebbi időre szeretné egybehívni. Reméli, hogy a kezdeményező lépést az antant előzékenységgel fogadja.

Döntő csapás Romániára.

Budapest, nov. 15. (Saját tudósítónktól.) Züricből jelentik: Az antant katonai munkatársai Románia helyzetéről azt írja, hogy a központi hatalmaknak Románia ellen intézendő döntő csapása várható. Nem állunk magunkat, — mondja — Mackensen előkészületeinek befejeztével Romániát és ezzel az ententeot a legsúlyosabb próbára fogja tenni, a háború kezdete óta csak tette.

Francia mosakodás a háború felelőssége körül.

Budapest, nov. 15 (Saját tudósítónktól.) A Havas-ügynökség a következő kommunikét közli: A párisi lapok a kancellár legutóbbi beszédében főképp a kancellárnak azon való fáradozását emelik ki, hogy a háborúért való felelősséget Németországról elhárítsa. A lapok meg vannak győződve, hogy a kancellár erről senkit sem fog tudni meggyőzni, a világ összes beszédei sem volnának képesek a császárról és a kancellárról a felelősséget lemosni. Semmi sem homályosíthatja el az igazságot, hogy Németország akarta a háborút: mozgósított és támadott, hogy a támadó fél előnyeit magának biztosítja.

A szultán trónbeszéde.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik: A parlamentet tizennegyedikén délben a kormány, az udvari és állami méltóságok és a német nagykövet jelenlétében a szultán trónbeszéddel megnyitotta. A trónbeszéd rámutat a török hadseregnek a Dardanelláknál, Kut el-Amaránál és Perzsiában elért sikereire, ahol felszabadították Kormanasaht, Hamadant és Teheránig nyomultak előre. Megemlíti az antant szalonikii kudarcát, kiterjeszkedett Romániának a háborúba való beavatkozására, amely azonban máris nagy vereséget szenvedett. A trónbeszéd megemlékezett a Dobrudzában és Galiciában győzelmesen harcoló török csapatokról, rámutatott a szövetségesekhez való politikai összeköttetés fokozódó erősödésére, végül kijelenti, hogy közös a politikánk az ellenséggel szemben és hogy kitartunk, egymást kölcsönösen segítjük mindaddig, amíg a győzelmes békét ki nem vívtuk.

Az „Angelika“ elsüllyesztése.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) A Wolff ügynökség jelenti: Illetékes helyről értesül, hogy az „Angelika“ görög gőzöst a Földközi tengeren nem német buvárhajó süllyesztette el.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógógyárában
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

Markovits és Weinberger cég őszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: Szövetek, selymek, barchetek, flanellek, blousok, pongyolák, kész női és férfi fehérneműk, valamint ernyők. — Különös figyelmet érdemel a nagy választéku női őszifelőltő és köpenyraktár, mely a legszolidabb olcsó árban lesz kiárusítva. Costümruhák saját műhelyünkben közismert jó és divatos kivitelben készülnek. Intézeti gyermekfehérneműk, harisnyák, kötények.

Telefon 11-09

A Vörös-Kereszt művészi programja

Nagyvárad közéletének jótékonyaságokról ismert hölgyei gyűltek össze tegnap este Pallay Lajosnál, hogy megbeszéljék a Vörös Kereszt legközelebbi művészi programját a téli évadra.

A vendégeket Pallay Lajosné fogadta azzal a bájos szeretetreméltósággal, amiben felülmúlhatatlan Nagyváradnak ez a nagyaszonnya.

Az értékesleten megjelent dr Cziffra Kálmán főispán és dr Fráter Imre törzsorvos, dr Cziffra Kálmáné, Rmler Kérolyné, Tordai Molnár Géza, Eleméry Ferencné, dr Gyöngyössi Istvánné, öz. Nagy Ödönné, Balogh Barnáné, Obrinosák Istvánné, dr Személy Kálmáné, Buzássy Albertné, Raisman Mórné, Wiener Jenőné, öz. Szentlélek Kálmáné, Butyka Lajosné, dr Mihály Lajosné, Fehér Dezsőné, dr Schütz Albertné, Bögös Lajosné, dr Ágoston Péterné, Reothné Bauer Zsófia, öz. Laszky Árminné és a sajtó képviselői.

Az értékesletet dr Cziffra Kálmán főispán nyitotta meg határos, közvetlen beszéddel.

— Az arany eltűnt a társadalomból a háboru alatt, — mondta a főispán — de annál inkább megsokasodtak az arany szivek: a jótékonyaság ügyét felkaroló hölgyek, kik között elsősorban áll mindig a kedves háziasszony, Pallay Lajosné. Kérte a főispán, hogy Nagyvárad hölgyei tartsák meg ezt a buzgalmukat továbbra is. Megemlékezett a sajtó szerepéről, mely oly sokat tett a nemzet elszántságának ébrentartásával s ezzel részese lett a végső eredmény kivívásának, de nagy szerepe volt a sajtónak abban is, hogy a társadalom annyit áldozott a háboru nyomorának enyhítésére.

A főispán felkért mindenkit, hogy járuljanak hozzá a Vörös Kereszt megállapítandó programjának megvalósításához.

Ezután dr Fráter Imre adta elő a Vörös-Kereszt több havi programját.

Az első művészi hangverseny november 29-én lesz. Dienzl Oszkár az országos hírtű művész lép fel ezen művészi repertoírjának legjavával, feleségével Rácz Éna asszonnyal, aki mint énekművésznő a legkiválóbbak közé tartozik.

Az estély jövedelmét az erdélyi elpusztított falvak segítésére fordítják.

A második hangversenyt Tarnay Alajos zongoraművész és dalköltő tartja. Saját szerzeményeit adja elő a művész arra a célra, hogy a nagyvárad rokkant katonákat segítsék fel az estély jövedelméből. A művész maga ajánlotta fel közreműködését s azt óhajtja, hogy a jövedelem, mint alap kezeltessék, melyből ipari szerszámokat szerezzenek be iparra kitanított rokkant katonák részére, a kik használatra kapják az iparszükségleteket, melyek az alap tulajdonát képezik.

Karácsonykor művészi orgonahangversenyt rendez az egyesület a református templomban Hammerstätt Vendel debreceni orgonaművész közreműködésével.

Tervbe van véve egy nagy Szilveszteresti ünnepély később megállapítandó programmal.

Az estélyek jövedelmének egy részét a csecsemővédelem céljaira fordítják.

Dr Cziffra Kálmán főispán azután felvetette azt az eszmét, hogyan lehetne megalkotni a jótékonyaság központi szervezését, mely nyilvántartaná a segélyezettakat. A jelenlevők közül többen hozzászóltak a kérdéshez. A központi szervezetet a városi hatóság alkotja meg s ebben segíteni fogják a jótékony egyesületek tagjai.

A kultuszminiszter elismerése Erdélyi Miklósnak.

Jankovich Béla kultuszminiszter elismerő és köszönő levelet intézett Erdélyi Miklós szinigazgatóhoz, aki a háboru alatt is lelkes munkával szolgálta a kulturát. A levél így szól:

Nagyságos Erdélyi Miklós urnak a nagyvárad szinistársulat igazgatójának

A vidéki magyar szinészet országos felügyelőjének jelentéséből meglelégedéssel látom, hogy igazgató ur megfelelően ama várakozásoknak, amelyeket nagyvárad szinistársulatának történt megválasztása kellett, lelkes munkával és példával szolgáló becsü vágygyal szolgálja a kezére bízott kulturális ügyet. Komoly bizonyosság erre a társulat előadásainak jogos igényekkel mért és a jelentésben hangsúlyozottan elismert művészi színje mellett azok az operaelőadások, melyet a társulat a háboru idők nehézségei dacára is a múlt évad folyamán tartott.

Az előadásoknak számottevő művészi és anyagi sikere igazgató ur és a vezetése alatt álló derek társulat számára önmagában is értékes és biztató elismerés. Ha most ezt a munkát külön is kiemelem, tesszem ezt azért, hogy a vidéki városainakban tartott ezeknek az operaelőadásoknak zenei kulturánk szempontjaiból való különös fontosságát hangsúlyozzam. Szívesen állapítom meg, hogy igazgató ur ilyen irányú törekvései a vidéki magyar szinészet évszázados történelmi multja nemes hagyományaihoz leginkább illő értékes szolgálatokat jelentenek s biztosítom, hogy az igazgató ur további működését fokozott érdeklődéssel kísérem.

Budapest, 1916. november 7.

Jankovich s. k.

Mezey Gyula esete.

Ismeretes, hogy Nagyvárad város rendőrkapitánya Mezey Gyula bevonult a hadsereghez. M kor átvették hivatalát, kiderült, hogy a büntetéspénzekből jórészt elikkasztott s hogy ezt palástolhassa, meghamisította a könyveket.

Időközben hazajött a harotérről Mezey, akit ki is hallgatott a hatóság, de visszakeresztette, a bünvádi eljárást azonban megindította ellene. Mikor Mezeyt a vizsgálóbíró ki akarta hallgatni azt az értesítést nyerte Zilshy Antal rendőrfelügyelőtől, hogy egy hazatért rendőr vallomása szerint a duklai szorosnál elfogták csapatával együtt. A bíróság megkeresésére Hófer altábornagy ezt hivatalosan igazolta is. Az eljárás itt megakadt s a kihágási bíró helyét betölteni nem tudják, mert várni kell hátha előkerül az eltűnt rendőrkapitány. Igiglenesen most Czeglédy István fogalmazó vezeti az ügyeket.

Az a kabala, hogy meg kell várni Mezey Gyula jelentkezését, a közigazgatás érdekével ellentétes s indokolatlan. Megáfolyhatatlan adatok, írásbeli dokumentumok vannak, hogy sikkasztott néhány száz esetben és okiratokat hamisított. A bünvádi el-

járás szabályai nem kötelezik a közigazgatási hatóságot, amelynek a mai nehéz időkben saját érdeke az első. A bűnbe jutott rendőrkapitányt képviselheti egy ügygondnok, aki körömszakadtáig védheti Mezey érdekeit, ellentmondhat, fellebbezhet, kifogásolhat. De az elmozdítást kellő szabályosság mellett, amelynek a haboru viszonyok adják meg a tartalmát, el kell rendelni s ha igazak a vádak és kétségtelenek a büntettek, a hivatalvesztést ki kell mondani.

A hivatali állásokat fenn kell tartani hadbavonult, fogoly, sebesült, rokkant és eltűnt katonáink számára. De nem lehet s nem szabad a közpénzek elikkasztóját és a közokiratok hamisítóját egyformán kezelni a hazáért vérző hősökkel.

A Katholikus Kör ügyei.

Választmányi ülés.

A nagyvárad Katholikus Kör választmánya tegnap este ülést tartott dr Lábán Lajos előlétele alatt, amelyen dr Karácsonyi János püspök, dr Vucskics Gyula kanonok, Siket Traján, Imrik S. Zoltán, dr Némethy Gyula, dr Lestyán Endre, Szilágyi Dózsa, Tóth Imre, Kereszty Kornél, dr Imrik Gusztáv, Stark Gyula, Sünger Bertalan, Böszörményi Géza, Jusih Károly, Rasch Mihály, Láng József, Karger Sándor, Jánosi Aurél voltak jelen.

Dr Lábán Lajos elnök indítványára elhatározták, hogy Spott Gyula és Gróf Ferenc kanonokokat pápai praefátussá történt kinevezésük alkalmából jegyzőkönyvileg üdvözlik.

Örömmel vették tudomásul, hogy a Kör a szokásos sétatangversenyeket december hónapban megkezdi.

Bemutatta elnök Mártonffy Gyula körösszakállú földbirtokos levelet, amely szerint a Kör alapító tagjai között bűlép.

Kovács J. Kandid és dr Lacsny I. ce Lajos pramontrei rendi taccároknek Kassára történt távozásuk alkalmából a Kör választmánya köszönetet mondott a Kör előadásain való közreműködésükért.

A két érdemes pramontrei tanár a Kör elnökségéhez a következő levelet intézte:

Tekintetes Igazgató Választmány!

Őszinte köszönettel és nagy lelkiörömmel vettük a nagyvárad Katholikus Kör Igazgató Választmányának 71-1916 sz. alatt kelt kitüntető és szerény működésünkért érdemünkön felül méltányló elismerését.

Midőn ezért szívvel fakadó legmélyebb köszönetünket tolmácsoljuk, annak a meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy egy oly magas színvonalon álló kath. egyesületben, mint a nagyvárad Kath. Kör, hirdetni a tudomány és szent hitünk igazságait, föltötte megízlelt az előadóra s mi csak egyszerűen ker. kath. és papi kötelességünket teljesítettük, amikor a munkából győngy erőnkhez mértén kivettük részünket.

Bár többet tehattünk volna az igazság diadalaért!

Hálás köszönetünk megisméltése mellett vagyunk a Kath. Kör és Igazgató Választmány iránt mindenkor a legmélyebb tisztelettel és nagyrabecsüléssel.

Kassa, 1916 okt. hó 15 én.

Kovács J. Kandid Dr Lacsny Ince Lajos prem. főgimn. tanár. prem. főgimn. tanár.

A folyó ügyek elintézésé után új tagokul felvették: Kozáry Gyula, Stankócsy Géza, Kiss Ernő, Riskó József, Nemes György, Achandesz István, Haverland Gusztáv, Mezey Dezső, Farkas Ferenc, Hannig Károly, Fráter Kálmán, Tompa Béla.

Szemben a közönséggel.

Ugy ült mindenki a helyén, mintha ma a legnagyobb esemény a színpadon lejátszódó történet lenne. Megfordultam s szembenéztem a közönséggel. Nem vette észre senki, egy szempilla sem rebbent meg, itt ott egy-egy nézésbe kábult női fej fordult lassan felém, nézett, de nem látott meg és ismét visszafordult a színpad felé.

Fent a színpadon halhatatlan szavakat mondtak a nyereségről, hogy az jogos és a kamst kitűnő találmány. Lent mereven figyeltek a szavakra, mozdulatokra, miknek hatása kiszámíthatatlan és a színész és az előadás szempontjából mérhetetlen a fontossága. Széles mozdulatok és finom nűánszok alkottak képet, szavak estek az emberek füleibe, mint vadoseppek a virágkelyhekbe, éltek, áráltak, lázasan cselekedtek fent a „genus irritabile vatum”ból származott színészek, lent möhön szivta el a tömeg a szavak illatát, mézét, a cselekvények és mozdulatok színes képét.

Nyeltek a b szöveget főleik és szemek itták a mozgások egymásutánját, a gesztusok báját, a mosolyok, nevetések, kacagások vonalait, tanult egy új, most felgazdagodott tömeg, gyorsan, nem nagy költségekkel, de nem is spórolva a tandíjat. Arcukon kiütözött a heves vágy a kultúra után, az akarat, hogy műveltek akarnak lenni, mert a műveltséghez is pénz kell, talán semmi egyéb, gondolták. Színház, ezt kívánták és semmi egyebet.

A lelkek mélyén elfulva hevert a fájdalom, elültek a sóhajok és a könyvpatkok nem csargedeztek. Ajultan pihent a félelem, rettegés, görcsös vonaglás, felte mind ezeknek kábító táncát járta a színpadi élet, a mesterség, a művészet. A kör alakú folyosókon belül úgy folyt az élet, mint azelőtt.

Sankisem gondolt a háborúra. A színpad legyűrte.

Az elhullott állatok zsiradékából szappan.

Kovács Kálmán állatorvos előterjesztése.

Gazdasági szempontból értékes előterjesztéssel fordult Kovács Kálmán városi állatorvos Gerő Armin főkapitányhoz. A szappan hiányon, illetve a szappankészítéshez hiányzó anyagok pótlásán akar segíteni Kovács állatorvos az általa előterjesztett eszmével. Azt indítványozza, hogy az elhullott állatok zsiradékát, a faggyuját használják fel szappan készítéshez.

Rámutat előterjesztésében azon nagy műzériára, amely a szappan előállítás körülműködik, s amelyen mindenképen segíteni kell. A legalkalmasabbnak az elhullott állatok zsiradékainak felhasználását mondja.

A városban nagyon nagy a mindenféle elhullott állatok száma, amelyet eddig egyszerűen a gyepmesterhez vittek, ahol aztán vagy elföldelték vagy elhamvasztották. Ez által nagymennyiségű zsiradék és faggyuhulladék ment veszendőbe, amelyet ezután meg kell menteni és felhasználni. A szappan előállításához ezen hulladékok nagyon

is megfelelőek. (Küönösen olyankor, amikor a csatorna szennyét is szappannak akarják felhasználni.) És nem csak megfelelőek, hanem a hiányon is jelentősen segítenének, valamint megakadályoznák a szappanárak rohamos emelkedését.

Természetesen nemcsak Nagyváradon — és ezt hangsúlyozza legjobban az előterjesztés, hanem az egész ország területén érvényre kell juttatni az állati hulladékok felhasználásának eszméjét olyanformán, hogy az előterjesztés elfogadása mellett az ország többi törvényhatóságát is megkeressék hasonló értelmű átirattal.

Kíváncsiak vagyunk, hogyan fognak dönteni az állatorvos előterjesztése felett, de azt hisszük, hogy a terv életrevaló.

A csatornától készült szappannál ezt az eszmét többre becsüljük.

..HIREK..

* Katonaorvosi előléptetések. A hivatalos lap közli, hogy dr Gerő Sándor volt tart. főorvos, dr Szöllősi Ernő és dr Grósz Sámuel volt tart. segédorvos ezredorvosokká, dr Kassay Kálmán volt tart. segédorvoshelyettesét főorvossá léptette elő a király.

* A Katolikus Népszövetség mozgófénykép előadása. A nagyváradai Katolikus Népszövetség folytatja érdekes mozgófénykép előadásait. Vasárnap, november 19-én délután 5 órakor pompás moziprogram bemutatásával szórakoztatja a Népszövetség tagjait és vendégeit a Katolikus Kőr Szent László termében. Belépődj: a Katolikus Kőr és a Népszövetség tagjai és azok családtagjai részére személyenként 20 fillér, másoknak 40 fillér. Az előadás pont 5 órakor kezdődik. Az előadás műsora a következő:

1. Amerikai látképek (term. színes kép)
2. 1 nap szórakozásai a Luiparkban (humoros.)
3. A festő alma (látványos remek színes.)
4. A színész nő elveszett ridikülje (hum.)
5. Huc az oroszlanal amerikai cowboy kép 6 Misi mint oroszlanzelidítő (hum.)
7. A varázsernyő (nevettető szám.)
8. A viagháboru felvételai (eredeti felv.)
9. az ellopott sonka (humoros kép.)

* Németh József felsz. püspök halála. Németh József felszentelt püspök, a csanádi székeskáptalan helyrepostja, 86 éves korában Temeavárott elhunyt. Nagy tehetségű, izzó hazafiságú pap a csanádi egyházmegyei papság legnagyobb tekintélye kiváló szónok volt. Szegeden született; szülei egyszerű szegény emberek voltak. A szabadságharc a temesvári ezemináriumban találta, mint kispapot. Bálított közhonvédek s a legérsebb csatákban vett részt. A szabadságharc leverése után, mikor kegyelmet kapott, visszatért a papnöveldebe s 1854-ben pappá szentelték. 1871-ben kánonná, később nagyreposttá neveztetett ki. Többször emlegették, mint püspök jelöltet a csanádi püspöki székre. A vaskorona renddel tüntették ki, Szeged diszpolgárának választotta s arcképét megfestette. Ugy az egyházmegye papságánál, mint a hívek körében nagy tiszteletnek és szeretetnek örvendett.

* Kongregációi élet. Az Urak Mária Kongregációja ma este fél 7-kor a szokott helyen tartja rendes összejövetelét.

* Dr Fényes Samu előadása. Mint lapunk tegnapi számában már megírtuk, dr Fényes Samu az országos hírű író és ügyvéd a Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok felkérésére, ma esütörtökön délután fél hét órakor a Kereskedelmi és Ipar-kamara dísztermében előadást tart „A magyar kereskedőség jelene és jövője” címen. Erre az aktuális és tanulságos előadásra a Kereskedelmi Csarnok elnöksége ez uton hívja meg a tagokat és más érdeklődőket. Belépődij nincs.

* Jegyzőválasztás Csokalyon. A székelyhidi járásban Csokalyon megüresedett jegyzői állás betöltését tegnap fogantatosította a község. A megüresedett állásra Osváth Károly kokadi jegyző választották meg egyhangulag. A választást dr Bujánovich Rudolf székelybidi szolgabíró vezette.

* Levél Cillyből. Lapunk egyik barátja főhadnagy fiának leveléből olvassuk a következő érdekes sorokat:

Cillyben, (Stiriában), ebben a 7000 lakossal bíró, csinos, rendezett városban az uszorának nyomát sem látja az ember s a konjunktura kibaszolásának ocsmány eszéjél nem vesznek erőt a morális életfelfogáson. A legjobb vendéglőben abonnáltam magamat ebédre, amely áll pld. ma: kafiol leves, pészay, háromféle garnirung (zöld borsó, burgonyapüré s káposzta) és császár morza lekvárral s körül három koronába. Az ételek nem elspóroltak. Ellenben a városban nincs egyáltalán izraelita lakosság — kivéve a tűzértiszteket. És ne legyen az ember stb.

* Elhalt fiatal leány. A Tiszántul kiadói-vatalának egyik fiatal alkalmazottja: Várady Ilona elhunyt, élete 19 ik évében. Derék, szorgalmas, megbízható alkalmazottja volt lapunknak, aki buzgón teljesítette kötelességét. Az ifju leány családjában fellépett a tifusz, amely ágybadöntötte úgy őt, mint édesanyját és nővérét. Várady Ilona gyenge szervezete nem bírta megküzdeni a súlyos betegséggel, mely korai halálát okozta. Koporsóját szebbnél szebb koszorúk, virágok borították. A várad olasz sírkertben helyezték el az élete tavaszán kiszáradt derék leány haló porait.

* Arpad község díszközgyűlése. A pad község képviselőtestülete november hó 26-án délelőtt 10 órakor díszközgyűlést tart. Bodnár István bíró elnöklésével. E gyűlésen adják át Szűcs Balázs igazgató tanító, hitelszövetkezeti igazgató, községi képviselőtestületi tagnak a koronás aranyéremkeresztet.

* Ki váltotta ki a 2000 koronás csomagot. Bába Márton a napokban egy csomagot helyezett el a vasút ruhatarában. A csomagért kapott cédulát elvette, de mikor később ki akarta váltani csomagját, a cédulát nem találta sehol. Izgatottan ment a vasúthoz, mivel csomagjában mintegy 2000 korona értékű ruha- és fehérenmű volt. Ijedelme csak fokozódott, mikor a vasúti ruhatarban avval a kijelentéssel fogadták, hogy a csomagot már kiváltotta egy 20—22 éves gumniköpenyes fiatalember. A rendőrség most keresi a szőlőhamost.

* Koszorúmegváltás. F. L. koszorúmegváltás címén 10 koronát adományozott a hadiárvának. Az adományt szándékoltási helyére juttatjuk.

* Katonai kitüntetések. A hivatalos lap közli, hogy a király az ellenség előtt elesett Kovács Lajos 312. honvéd gyalogezrednél 4 es honvéd tart. hadnagyot a hadidíszítményes 3 osztályú katonai érdemkeresztrel tüntette ki. A legfelsőbb dícsérő elismeréssel lettek kitüntetve: Dubovay István, Zádor Gyula és Kiszely György 4 honvéd gyalogezredbeli tart. hadnagyok és Rónay Ákos, 4. népfelkelő ezredbeli szolgálaton kívüli viszonybeli főhadnagy.

* A Vörös Kereszt Jobbkéz osztály köszönete. Fischer Ervin zeneiskolájában vasárnap fényesen sikerült házihangversenyt rendeztek a Vörös-Kereszt „Jobbkéz” osztály előjaira. Gyermekvédelmi előjaira 1 korona belépti díjat felülfizettek: dr. Czifra Kálmáné, Czifra Vilma 3-3, Markovits Antalné 5, Jakabffy Miklósné, Berger Milka, Ternyei István, Munk Mórné, Freifeld Boriska 2-2, dr. Edelmann Mányhértné, Pallay Lajosné, Szokolyné Pásztor Ilus, Nofelsmi Anna, Rósenbergné, N. N. 1-1, korona. Tiszta jövedelem 82 korona, mely összeget hálásan nyugtázzuk.

* Tanfolyam hivattasos ápolóműk részére. A Vörös Kereszt együt Nagyváradi városi választmánya III. ik ápolóműképző tanfolyama jövő év január 1-én nyílik meg. Ezen tanfolyamra oly 16k vétetnek fel, akik a betegápolást hivatásszerűleg űhajtják gyakorolni és erre testileg és szellemileg alkalmasak. A felvétel iránti kérvények a folyamodó lakásának pontos megjelölésével jövő hó 15-éig dr. Fráter Imre közorházi igazgató főorvos, ügyvezető alelnökhöz címezendők és akár személyesen nyújthatók át, akár postán küldendők be. Bővebb felvilágosítással a közorházban levő Vörös Kereszt iroda szolgál, naponta délután 5-7 óra között, a szükséges okmányokról, amelyek a kérvényhez csatolandók.

* A hadiárvákért. Az Országos Katolikus Szövetség hadiárva alapja és árvaháza javára Zichy János gróf újabban ismét ezer koronát adományozott, amelylyel az erre a célra gyűjtött adakozások összege 116543 korona 92 fillérre nőtt.

* Gyönyörű rózsás arc a nő leg szebb díze. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesszereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 3- K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyváradi, Rákóczi-ut 7/B. Rimánóczy palota.

* Rokkent katona felvétetik éjjeli őrnök Moskovits Adolf és Fiai R. Ti együtögi gazdaságába. Jelentkezhetni a részvénytársaság nagyváradi ipartelepén.

* Helybeli nagyobb pózintézet megfellelő gyakorlattal bíró fiatal tisztviselőt keres. Cim a kiadóhivatalban.

* Dussfalva határában 300 kishold területű legelő 1917 január 1-től bárbeadó. Értkezhetni a Polgári takarékpénztárnál Kosuth-utca.

* Gépezet azonnali belépésre felvétetik a Felixműködés 25 lóerős szivó gázmotor és dynamó önálló kezeléséhez.

* Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Kiadó. Arany János utca 7. sz. házban egyedülálló 4 szobás modern lakás fürdőszoba s e yob mellékhelyiségekkel 1917 május 1-re. Értkezhetni a Polgári Takarékpénztárnál, Kosuth-utca.

Vegyünk Osztálysorjegyet az új főelárusítónál az **Ujvárosi takarékpénztár p.-t.-nál** Szent László-tér 5. Telefon 994.

Huzás folyó hó 17-én és 18-án.

A kedveltebb:

64801-64825, 86329-86331, 86338, 86345-86346, 88503-88524, 92103-92124

sorszámú sorsjegyek egész, fél, negyed és nyolcadékbán még csak néhány napig kaphatók.

* Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle *hurut szeletke*. Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

Kiadó Kosuth-ut. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor féle fizethetőség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értkezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* Felhívjuk a közönség figyelmét a „Hőfőherke” harisnya áruház mai számukban közölt hirdetésére.

* Ezet készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta **ecetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyváradi, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

* Perfect magyar német levelező kisasszony ki a gyors és gépirást tökéletesen bírja felvétetik Komlós Tesvérek üveg nagykereskedésében. Zöldfa-ut. 13.

IRODALOM

A Népevelési Közlöny legújabb (6-ik) száma is a szokott érdekes tartalommal jelent meg, Várady István szerkesztésében. A lap élén Lánosz József érdekes cikke közli a háttérrel kapcsolatosan a gyermekvédelemről. Dr. Müller Ferenc folytatja az utolsó cikke a Népevelés a tudós vész leküzdésére. Várady István szerkesztő a tábori levelező lapok oktató hatásáról ír. Gazdag hír rovat és a szerkesztő üzenetei egészítik ki a Közlöny érdekes tartalmát.

Bihari Krónika. A Bihari Krónika legújabb 6. száma nagy cikkben foglalkozik azaz a kiméletlen uzsorával, amely a vasuti birkocsitól kezdve minden téren éreztetni fogja karmait. Azonkívül megtaláljuk a földrátban az új bélyegilletéki fokozatot. Közgazdasági hírek fejezik be a jól szerkesztett lapot.

Uj Idők. Az Uj Idők legújabb számában Bíró Lajos folytatja új regényét, melynek címe *Don Juan hajála*. Zöldi Márton, a ki most ülte meg negyven éves irói jubileumát, elbeszélést írt *A lacikonyhában* címmel. Földes Imre Kúna a bárány, benn a farkas című vigjátékának egyik kedvesebb részletét közli meg az Uj Idők, a melynek szövegrészétől felemlítjük még Nádas Pál A fényezés demokráciájáról című cikkét, Molnár János és Gellért Márk *elbeszélést*, Kemneri Sándor utleírását, Bogáromy Zoltán és Zoltán Vilmos kisebb cikkét, Sas Ede, Jászai Horváth Elemér és Takács Edith versét. A hatvani képek felölelik a különböző harc-terek érdekes epizódjait, a melyeken kívül egész sor színházi képet és ötletet fejtet közöl a lap. Előfizetési díj egész évre husz, negyedévre öt korona.

A Társaság. Gazdag és változatos tartalommal és sok szép képpel jelent meg a Társaság e heti száma. Novellát Molly Tamás írt az *Az aranyásó* címmel, mellette Malonyay Dezső irodalmi hagyatékából közöl a lap egy szép elbeszélést. Dobay István érdekes utitárcaát ad varsói élményeiről s ugyancsak az új lengyel királyság ad aktualitást Körmeny Viktor vezető cikkének. Radnai Miklós Schumann cikke, a színházi beszámoló, az új Hercegh regény kritikája és érdekes divatlevél egészítik ki a lap tartalmát, melynek címlapját Eszterházy Mária és Bernadetta hercegnők arcképe díszíti. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18.

A „Vasárnapi Ujság” november 12-iki számában szép képeket közöl Varsóról, mint az új lengyel királyság fővárosáról, a románok kiűzéséről. Az Egyesült Államok új elnökét Hughes. kép és cikk mutatja be. Szépirodalmi olvasmányok: Szöllösi Zsigmond most kezdődő hosszabb elbeszélése, a dán Pantoppidan regénye, cikk Monár Ferenc „Farsang” járó, Szigvan tárcája. Egyéb közlemények: Jávor Pál festményeinek kiállításáról s a rendezett hírvatok. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalban (Budapest, IV., Egyetem utca 4. sz.).

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő Andor József) november 12-iki száma következő tartalommal jelent meg: A fehér sas felrepült. Andor József. — Költemények: Háboru. Fábian Géza. — Az én szívemben. Fábian Géza. Most mikor... Decsy Géza. — Lámpagyújtás. (Elbeszélés.) Récz Pál. — Az ügyetlen. (Regény.) Pásztor József. — Lavél a rab-ságba. K. J. — Pompfűrőber kisasszony. (Elbeszélés.) Zöldos László. — Kultura. — Hétről hétre. — Glosszák. — Szerkesztői üzenetek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Fehérvári ut 15. szám. Előfizetési ára félévre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

SZÍNHÁZ.

Heti műsori

Csütörtök: Csodacsók.
Péntek: Három a kislány.
Szombat délután: Trilby.
Szombat este: Subanc.
Vasárnap délután: Kis gróf.
Vasárnap este: Mágus Miska.

A csodacsók.

Mikor a Csodacsók először került színpadra a Szigligeti színházban, a közönségnek az a ideális része, amely még a színházi előadás után is élvezni tudja a darab ötletit, zenei szépségeit, kifogyanatlan volt a csók ról gyártott filmekben.

A nézőtéri ötletmesterek tréfájától eltekintve is, egész komolyan is konstataható, hogy ebben a kedves zenéjü, sok humorral teli operatben Sz. Zsigmond Anna, Bihar Irén és Vigh Manci igazán remekelnek és ugyancsak zavarba jönne az a színházi kritikuss, akinek azt kellene megállapítani, vajjon a három istennő közül melyiknek nyugtassa Páris almáját?

Mert a Csodacsókban a három közül a legértékesebb — ök együttvéve! Ezzel az előszóval aztán meg van magyarázva az is, hogy a közönség miért vette oly élénk oszrom alá tegnap a színházi pénztárt, hogy

jegyet brztcsitson magának a Csodacsók nai előadására.

Valdemar Psilander az idény első filmje A Vigadó mozgószínházban csütörtök—péntek—szombaton **Egyiptom gyöngye** (Napkeleti történet három felvonásban) Alf Norden, a fiatal egyiptológus, Luxorban és Chartumban összegyűjtött gazdag és érdekes régiségekkel tér vissza Európába. Az egyiptomi kincsek között van egy képrásos papirusztekercs, amelyre a következő legenda van feljegyezve: A nagy Rhamzes király uralkodásának idejében Osiris napisten szent nyakékát egy hitetlen elrabolta s ez alkalommal az ékszer drága gyöngye kiesett foglalatából. A fáraó kimondotta az átkot a tolvajra; aki pedig a szent nyakékot viseli, azt mindenkor boldogtalanság fogja érnéi.

A fiatal egyiptológus egy napon megismerkedik a város muzeum igazgatójával, Hartmann tanárral és annak gyönyörű leányával, Rohtrautal, aki történetesen Osiris nyakékát viseli anélkül, hogy valamit is sejtene az ékszer eredetéről. Egyedül az arab szolga állapítja meg, hogy a leány a keresett szent nyakékot hordja. Trabuszi elhatározta, hogy minden áron elveszi Rohtrautól az ékszert, illetőleg, hogy azt vissza fogja juttatni Osiris istenhez.

Miután pedig a szóbanlévő gyöngy a kaffai Osiris templomban van, a szekta elhatározta, hogy Trabuszi a leányt Egyiptomba fogja vinni. Közben az arab szolga észreveszi Alf Norden kémkedését s attól való féltelmében, hogy volt gazdája a randevűs kezére juttatja őt, ölete ellen tervében azonban kudarccal végződik. Alf Norden ugyanis valamivel később bár, mint Trabuszi, de szintén megérkezik Egyiptomba, ahol sikerül neki megmenteni a leányt, akivel most már mint jegyesével tér vissza Európába.

be, melynek folytán a nagykövet délután 5 órákor meghalt.

Halála a német nagykövetségen a legnagyobb megrökönyvést keltette. A halálozási nyomban közölték Montenuovo herceg főudvarmesterrel, aki viszont királyunknak tett jelentést. A német császárt szintén nyomban értesítették a gyászhirről.

Burián báró a kancellárnál.

Budapest, nov. 15. (Saját tudósítónktól) Berinből jelentik: Burián báró megérkezése után a kancelláriához ment, akivel a politikai folyó ügyekről tanácskozott. A tanácskozásokat a reggeli után folytatták.

Este Hohenzollern herceg berlini nagykövetségénél ebéd volt, amelyen részt vettek Buriánon kívül a kancellár, Jagow és Zimmermann államtitkárok.

NYILTTÉR

Karácsonyi vásár

Heti árjegyzék:

- Ebédő készlet aranyozással 6 személyre . . . . . 30 K
- Tás készlet aranyozással 6 személyre . . . . . 8 K
- Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . . . 8 K
- Fekete kávé készlet aranyozással 6 személyre . . . . . 8 K
- Mosdó készlet fayence . . . . . 10 K
- Gyümölcsös készlet majolika 6 személyre . . . . . 6 K
- Tésztás készlet majolika 6 személyre . . . . . 4 K
- Befőttes készlet Kristály üvegből 6 személyre . . . . . 4 K
- Torta készlet Kristály üvegből 6 személyre . . . . . 4 K
- Befőttes készlet nickel fogóval 6 személyre . . . . . 6 K
- Vizes készlet kristály üvegből 6 személyre . . . . . 4 K
- Boros készlet kristály üvegből 6 személyre . . . . . 3 K
- Likőrös készlet kristály üvegből 6 személyre . . . . . 3 K
- China e üst cukor tartó . . . . . 4 K
- China ezüst cukor kosár . . . . . 4 K
- China ezüst vaj tartó . . . . . 4 K

Répkeretezés, ablak üvegezés

gyorsan, előnyös árban készül.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

Üveg, porcellán, nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: P. KRÜGER ALADÁR | Felelős szerkesztő: DR. PAPP KÁROLY

Waldemar Psilander

A VIGADÓ

mozgó színházban.

Csütörtök, péntek és szombat november 16-án, 17-én és 18-án

Egyiptom gyöngye.

Napkeleti történet 3 felvonásban

Az idény első nagy Psilander film.

Előadások d. u. 5 órától. Szombaton d. u. 3 órától.

VIGADÓ mozgószínház	Csütörtökön. A királyné barátja történet 3 felv. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppardon 3 órákor és hétköznapokon 5-kor.
URANIA mozgószínház	Csütörtökön. Egyiptom gyöngye történet 3 felv. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppardon 3 órákor és hétköznapokon 5-kor.
APOLLÓ mozgószínház	Csütörtökön. SZIBÉRIA. dráma 4 felv. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppardon 3 órákor és hétköznapokon 5-kor.

Legújabb táviratok.

A bécsi német nagykövet halála.

Budapest, november 15. Bécseből jelentik: Tschirscky gróf. bécsi német nagykövet, aki néhány nap előtt megbetegedett, majd megoperáltatta magát, délután meghalt.

Tschirscky gróf 14 nap előtt megoperáltatta magát. Az operáció sikerült és a betegség leforgása teljes sikert ígért. Tejesen váratlanul ma délután érdegtelenség állott

Harisnya, tricó, keztyű.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítők, gyermek kötött ruházatott, valamint az összes kötöttáru cikkek, legelőnyösebb árakban beszerezhetők, az általánosan elismert szolid és jó áruból hirneves

Hungária Harisnyaáruház
a Sas Passage főbejáratánál.

Kéretik cégünket összenemtévesztetni

IZSAK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. t.

1. emeleten.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyszem tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigeti színház művésznőjeinek egyedüli szállítója.

:: Telefon: 11-53 ::

4 hold

szőlő nagyvárad határban (ebből 3 hold lucernás, fel hold konyhakerti, vetemény föld) új lakóházzal, istálló kocsiszin, kuttal hasznó bérbeadó.

Feltételek megtudhatók: „Fekete Sas és Zöldfa” részvénytársaság irodájában, Sas Passage 24. sz. lépcső, telefon 14-00.

Szépírásu

iroda kisasszony kezdő fizetéssel gyakornokul felvétetik a «Fekete Sas és Zöldfa» részvénytársaság irodájában. Jelentkezhetni: Színház-u. 6.

Cs. és kir. 2. szám Lógyűjtőparancsnokság
N. Besenyő puszta up. K. Tarján.

E. No 1746/1916.

Megvételre kerestetik azonnali szállításra Biharvármegye bármely vasúti állomására szállítva lehetőleg préselt esetleg préseletlen állapotban

1000 mm. egészséges széna

A széna eladó által a feladási hely állomásához szállítandó ki. A vagonokba rakást már a Lógyűjtőparancsnokság végezteti s a szállításhoz a ponyvák is innen adatk. E szénaszállításra vonatkozó ajánlatok legkésőbb november hó 23-ig postán ide intézendők.

Cs. és Kir. Lógyűjtőparancsnokság
N. Besenyő puszta up. K. Tarján.

**Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke:
1.000.000 korona.

Elfogad betéteket 5 százalékos kamatozásra a betét napjától számítva. — Leszámítol váltókat — Engedélyez előnyös fejtételek mellett jeizálogkölcönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra

Az Erzsébetligeten lévő
4 uj földszintes
házban két és három szobás lakások kiadó.
(Püspöki residencia mellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sudrony-ágybetétek: összehajtott ágyak eredeti gyári árhoz kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabutorok fülkéiben beraktározásra elfogadtatnak. Termények beraktározására való száraz pincék, továbbá boros-pincék, istállók és kocsiszinek állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ. beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 614.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a városi közönséget, hogy a legújabb rendszerű Villamos vasalók, „ főzőedények, „ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolftram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhöz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlék 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszereplő telefonja
55.

Főszereplő telefonja
55.